

Frederiksberg 14. januar 2015

Til Minister for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold Manu Sareen og Justitsminister Mette Frederiksen,

C.c. Elsebeth Jensen

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og retsplejeloven (Imødegåelse af samarbejdschikane m.v.)

Hermed vender fagnetværket Barnets Tarv Nu tilbage til høringen over ovennævnte lovforslag. Det har desværre ikke været os muligt at svare før nu.

DEN POLITISKE AFTALE ER ALLEREDE INDGÅET

Indledningsvis vil vi tillade os at bemærke, at vi er bekendt med, at der allerede den 3. september 2014 blev indgået politisk aftale mellem alle Folketingets partier om lovforslaget. Det vil sige inden lovforslaget var sendt i høring, og dermed inden høringssvarene var modtaget og dermed inden sagen var fuldt oplyst.

Den politiske aftale medfører stor risiko for, at Folketingets medlemmer føler sig bundet af aftalen, og derfor ikke står frit ved selve afstemningen i Folketingssalen på det tidspunkt, hvor sagen er fuldt oplyst. Udarbejdelse af høringssvar bliver på den måde en utilfredsstillende opgave, og den demokratiske proces bringes tilmed i fare.

SIDEN 2007 ER SAGSANTALLET STEGET OG STEGET

Siden forældreansvarslovens indførelse i 2007 er sagsantallet steget og steget på alle områderne - i statsforvaltning, i retter og i fogedretter . Dengang loven blev vedtaget, blev der argumenteret for, at loven var konfliktdæmpende.

Dette har vist sig ikke at være tilfældet og en kulegravning af området ville være en naturlig reaktion.

Da der i den nuværende lov, suppleret af lovforslaget, fokuseres mere på forældrenes rettigheder i forhold til barnet, og forældrenes ligestilling de facto, end på hvad der tilgodeser et barns udvikling, trivsel og beskyttelse, er der en indbygget konfliktoptrapning i lovgivningen. Dette er navnlig tilfældet i sager med vold og overgrebsager.

Barnets Tarv Nu skal foreslå en ny lov, hvor det afgørende hensyn er, at barnets trivsel gavnest mest muligt. Dette skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde. Med en indholdsudfyldning af lovens § 4 i

overensstemmelse med FN's notat af 29. maj 2013 om en dynamisk og til enhver tid konkret fortolkning af det berørte barns bedste, vil dette kunne opnås. Se vedhæftede fil med notatet: "Committee on the Rights of the Children - General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)"

UUNDERBYGGET PÅSTAND OM SAMVÆRSCHIKANE LÆGGES TIL GRUND

Det er vores opfattelse, at det fremsatte lovforslag, kan forøge konflikterne mellem forældrene, og har indbygget totalitære takter i og med, at de konkrete sager afgøres med en indbygget automatik og tvang, som bestemmer resultatet. Det er således, at resultatet af en afgørelse om fælles forældremyndighed og samvær for barnet stort set fremgår af loven. Bevisbyrden for ikke at skulle nå til det resultat er næsten umulig at løfte. Ligeledes er det allerede i dag særdeles vanskeligt at stoppe en fogedforretning. Loven foreskriver, at der skal være alvorlig fare og tillader således udlevering af børn til fare, hvilket må være i strid mod § 4 om barnets bedste og Istanbulkonventionen.

Det foreliggende lovforslag baserer sig på en retorik om, at der består et samværschikane problem. Der er ikke fremlagt nogen statistiske undersøgelser eller andet, som viser, at dette er tilfældet. Dette forekommer ejendommeligt. Samtidig med at lovgiver ignorerer et veldokumenteret problem med vold og overgreb mod kvinder og børn.

De årlige statistikker fra Statens Institut for Folkesundhed og Landsorganisationen for Kvindekrisecentre LOKK viser, at der fortsat er mange mænd og fædre, der udøver vold overfor kvinder/mødre. Og også overfor børn.

Efter Kvinde – og Istanbulkonventionen skal kvinder og børn beskyttes i særligt grad mod vold og overgreb fra en tidligere partner. Dette bliver de ikke med det foreliggende lovforslag og heller ikke efter forældreansvarsloven fra 2007 og 2012. Med lovforslaget forværres denne situation yderligere.

NYE OPLYSNINGER OM OMFATTENDE VOLD MOD KVINDER I DANMARK IGNORERES

Hertil kommer, at en ny undersøgelse med rapport fra marts 2014 fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) viser, at vold, som kvinder påføres i hjemmet, på arbejde, i det offentlige rum og online fortsat er et relevant problem at drøfte – også i de nordiske lande. Spørgeundersøgelsen viser, at de politiske beslutningstagere er nødt til at anerkende omfanget af den vold, der udøves mod kvinder, og sikre, at reaktionerne på den imødekommer alle kvindelige voldsofres behov og rettigheder i praksis og ikke kun på papiret. Denne forpligtelse har lovgiver ikke påtaget sig med lovforslaget og ej heller i forhold til forældreansvarsloven fra 2007 og 2012.

Direktøren for FRA, Morten Kjærum sagde i forbindelse med FRA-rapportens offentliggørelse:

“Tallene fra spørgeundersøgelsen kan og må simpelthen ikke ignoreres. FRA’s spørgeundersøgelse viser, at fysisk, seksuel og psykisk vold mod kvinder er en omfattende menneskerettighedskrænkelse i alle EU's medlemsstater,”.

Ligeledes sagde Morten Kjærum: “Problemets enorme omfang er et bevis på, at vold mod kvinder ikke kun påvirker nogle få kvinder – det påvirker samfundet hver eneste dag. Derfor er de politiske beslutningstagere, civilsamfundet og frontlinjearbejderne nødt til at genoverveje de foranstaltninger, der træffes mod alle former for vold mod kvinder, uanset hvor den finder sted. Foranstaltningerne til håndtering af vold mod kvinder skal omgående bringes op på et nyt niveau.”

Når disse forhold ignoreres i lovforslaget, vil det udover at skade kvinderne, også skade børnene.

Link til undersøgelsen:

http://ec.europa.eu/danmark/eu-politik/alle_emner/juridiske/2014/140305_kvinde-vold_da.htm

AUTOMATISKE AFGØRELSER TAGER IKKE HØJDE FOR DET KONKRETE BARNES BEDSTE

Lovforslaget vil betyde indførelsen af automatisk samvær. Dette vil være i strid med lovens § 4 og 5 og vil ligeledes være i strid med FN’s Børnekonvention med tilhørende notat af 29. maj 2013, der giver en fortolkning af begrebet barnets bedste. Med en automatik indbygget, mister barnet medindflydelse på egne forhold og det enkelte barns bedste tages ikke i betragtning. Denne automatik betyder ligeledes, at barnet ikke beskyttes mod eventuel vold og overgreb fra en forældres side eller skærmes mod en forælder, der er voldelig mod den anden forælder. Ej heller skærmes mod misbrug eller psykisk sygdom eller lignende hos samværsforældren. Ovennævnte er herud over i strid med Kvindekonventionen, Istanbul-konventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – med chartret om grundlæggende rettigheder.

Som eksempel på denne automatik kan nævnes lovforslagets § 29 a. ”Har barnet ikke samvær med den forælder, der anmoder om samvær, skal statsforvaltningen hurtigst muligt og inden 3 uger efter modtagelsen af en anmodning om fastsættelse af samvær træffe en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær.”

Dermed sættes § 4 og 5 de facto ud af kraft.

Barnets Tarv Nu skal anbefale, at der kun fastsættes fælles forældremyndighed og samvær, når der er foretaget en konkret vurdering af om det er til gavn for barnets trivsel og udvikling.

KRAV PÅ DOMSTOLSBEHANDLING TILSIDESÆTTES

Det skal her nævnes, at det i lovforslaget fortsat er statsforvaltningen, der træffer både midlertidige og endelige afgørelser om samvær, der kan tvangsfuldbyrdes gennem fogedretten. Dette på trods af, at statsforvaltningen er en administrativ myndighed, hvor der ikke er sædvanlige retsgarantier, og ej heller fri procesmulighed. Det er i strid med Den europæiske menneskerettighedskonventions § 6, at en forvaltning afgør tvister mellem borgerne. Disse skal afgøres af en uafhængig domstol ved en retfærdig rettergang. Under en sådan rettergang kræves fuld oplysning af sagen.

Dette er i modstrid med lovforslaget. Det vil ikke være muligt at foretaget en fuld oplysning af sagen inden for en fast tidsramme på 3 uger.

GRUNDLOVENS TREDELING AF MAGTEN TILSIDESÆTTES

Hverken forvaltningsmyndigheden eller domstolene har noget frit skøn, når loven indfører et automatisk afgørelsesresultat som illustreret ovenfor. Dette er i strid med Grundlovens tredeling af magten.

LOV OG LOVFORSLAG MED LIGESTILLINGSFOKUS OG KØNSBLINDHED

Det har løbende fra officielt hold været afvist, at loven skulle være en ligestillingslov. Se under Ministeriets kampagne Børn i Midten – Myte: Forældreansvarsloven er en ligestillingslov

<http://børnimidten.dk/myter/foraeldreansvarsloven-er-en-ligestillingslov>

Citat:

”Nogle tror, at hensigten med forældreansvarsloven er at skabe øget ligestilling mellem mødre og fædre.

Fakta: Forældreansvarsloven har ikke fokus på hverken fars eller mors ret til sit barn, men på barnets ret til begge sine forældre. Loven skelner ikke mellem far og mor, men ser på, hvad der er bedst for barnet i den konkrete situation.”

Dette er ikke troværdigt, når man kigger i kommissoriet til betænkning nr. 1475 fra 2006 Barnets perspektiv og på de udtalelser, nogle folketingsmedlemmer er fremkommet med efterfølgende. For eksempel folketingsmedlem – nuværende Justitsminister – Mette Frederiksen, der i et interview i Berlingske Tidende

den 1. oktober 2008 udtaler: ” ... Men jeg vil samtidig gerne gøre det klart, at vi i Folketinget måske har været så optaget af ligestillingen, at vi glemte børnene.”

Lovgivningen er endvidere ikke kønsmainstreamet, som den burde være, hvilket lovforslaget heller ikke er.

Loven og lovforslaget er kønsblind, og tager derfor ikke højde for de biologiske forskelle, der er mellem kvinder og mænd i forhold til børn. Navnlig når børnene er helt små har dette stor betydning. Barnets Tarv Nu anbefaler derfor, at det kommer til at fremgå af loven, at der består en særlig tilknytning mellem moren og det lille barn, således at der kommer til at bestå en forpligtelse til at tage højde for dette i de konkrete afgørelser. Dette er i samfundets, kvindens og barnets interesse. Kønnenes forskellige andel i reproduktionen kan ikke ignoreres uden, at det skader samfundets reproduktion. Istanbul konventionen, der er ratificeret af Danmark, forpligter lovgiver til at sikre, at kvinder og børn ikke lider skade i forældremyndigheds- og samværsager. Når loven er kønsblind vil der ikke blive taget højde for den særlige tilknytning der består mellem mor og barn som følge af graviditet, amning mv.

BOPÆLSFORÆLDRENS RETTIGHEDER UDHULES – i lovforslaget gennem feriebegrænsninger

Der er ingen saglig begrundelse for, at loven igen foretager indblanding i bopælsforældrens og barnets liv sammen, ved at styrke samværsforældrens rettigheder.

Igen er der ikke fokus på barnet konkret. Barnet antages mere og mere at kunne leve et normadeliv. Selv om undersøgelser viser, at børn i alle aldre stresses, når de mangler en fast base og stabilitet.

UDDYBENDE RETSIKKERHEDSMÆSSIGE BETRAGTNINGER

1.

Der ydes ikke økonomiske bidrag til advokatbistand i al den tid sagen behandles i statsforvaltningen, trods det, at meget afgørende beslutninger træffes.

Samværsagerne, der er flest i antal, verserer kun i den instans og kommer således ikke for retten. Dermed gives ikke tilskud til advokatbistand overhovedet.

I fogedretten er der ikke længere sikkerhed for fri proces og beslutningen herom tages først i fogedretten og ikke forudgående.

I retssagerne er der sat loft (vejledende takst) over salærer i familiesager. Loftet er urealistisk lavt, når det tages i betragtning, at kun de meget konfliktfyldte sager, når frem til retterne i den nuværende ordning. Mange advokater i feltet synes at have opgivet at bistå i disse sager under fri-proces ordningen eller går

"halvt" ind i sagerne. Dette giver en skævvridning mellem parter, der har ulige økonomisk formåen og er retssikkerhedsmæssigt urimeligt i det hele taget.

2.

Advokater er frataget retten til at udtage stævning og indbringe sagen for retten som andre borgere. De mange forsøg undervejs i sagsgangen - fra Statsforvaltning til rettens afgørelse til at få parterne til at forlig sagen - kan medvirke til, at barnets bedste glemmes. Den store tilskyndelse til at medvirke til samarbejde og forhandling blive til et systempres, der i sidste ende kan skade barnet.

3.

Administrative afgørelser om samvær tvangsfuldbyrdes uden materiel prøvelse i fogedretten. At gennemføre tvangsafhentning af barnet kan være traumatiserende for barnet og dermed i strid med § 4 om at beslutninger skal være til barnets bedste.

4.

Der tales ikke under strafansvar i Statsforvaltningen.

5.

Information i sagerne afskæres hyppigt, hvis de er ensidigt indhentede og inddrages således ikke i overvejelserne, så der kan træffes afgørelse til barnets bedste på et fuldt oplyst grundlag. Tidligere var sagerne indispositive.

6.

Sager screenes ikke for vold og overgreb, således at særlige processuelle foranstaltninger kan sættes i værk.

7.

Parter tvinges til fælles møder og til at samarbejde og forhandle selv i sager, hvor der er konstateret vold. Der har været ensidig fokus på chikane i lovgivning og fra politisk hold, men statistik i forhold til dette er ikke fremlagt.

8.

Der er ikke praksis for afhøring af vidner i sagerne, hvorfor det ofte er umuligt at bevise vold. Dermed bliver det yderst vanskeligt at komme ud af en ordning med fælles forældremyndighed eller få afvist eller ophævet samvær. Der er ikke processuelt taget

højde for, at bevisbyrden er tung i sagerne, da der er en forhåndsformodning for, at der skal træffes afgørelse om fælles forældremyndighed og samvær. Som lovgivningen er udformet kan der argumenteres for, at der er en slags "omvendt bevisbyrde", hvor sædvanlige retsgarantier end ikke gives. Dette skærpes yderligere gennem lovforslaget.

9.

Der er ikke praksis for indflydelse på valg af sagkyndig og ej heller på skønstemaet, som i andre civile sager.

10.

Der er ikke praksis for at få tilladelse fra retten til at afhjemle de børnesagkyndige. Dette står også i kontrast til andre civile sager.

11.

Da kravet om medvirken til forhandling og samarbejde er højeste prioritet i loven, og da samarbejde ses som en del af forældreevnen, er der en indbygget fare for parterne i forhold til at nævne vold og overgreb. Dette kommer barnet til skade.

Lovens § 4 bestemmer, at alle afgørelser skal træffes til barnets bedste. Det kan ikke lade sig gøre på grund af lovens indbyggede dynamik og lovforslagets forslag om automatik.

12.

I loven er det bestemt, at en sanktion overfor en forælders manglende samarbejde, kan ske ved overflytning af forældremyndigheden eller bopælen til den anden forælder. Det bryder princippet i lovens § 4, hvorefter alle afgørelser skal træffes til barnets bedste. Det må således konstateres, at afgørelser dermed ikke altid træffes i overensstemmelse med lovens § 4. Det må være en indbygget lovfejl. I FN's notat fra 2013 er det præciseret, at barnets bedste er et dynamisk begreb og blandt andet

betyder ro, omsorg og beskyttelse. Noget tyder på, at de danske lovgivere ser barnets bedste som fastlåst med fokus på to genetiske forældre, således at sagsoplysning og afvejning af andre forhold af betydning for barnet, ikke bliver reel. Det bryder med konventionen og med beskyttelse af barnet.

13.

Da lovgiver har fokus på chikane og en forældres manglende samarbejde, og ikke på vold og overgreb, bliver der en skævvridning i forhold til de reelle problemer, som skader barnets trivsel. Det gør, at de børn og kvinder (for det er der langt oftest tale om), der har behov for beskyttelse, ikke bliver beskyttet. De tvinges derimod til samarbejde både via fælles forældremyndighed og til samvær.

14.

Der har siden 2007 været en bevægelse væk fra konkret vurdering af sagerne og med en dynamik, der har tvunget til samarbejde, trods det, at der tidligere var enighed om, at samfundet først og fremmest havde en interesse i at give barnet en tryk og rolig barndom, så barnet kunne vokse op og blive en god samfundsborger. Sagerne blev kategoriserede som indispositive sager netop for at sikre det bedst mulig. Det er nu et politisk ønske, at disse sager løses ved en privat forhandling, hvilket vil sige, at

parterne er overladt til sig selv, hvorved den stærkeste vinder. I sager med vold er den stærkeste overgrebsmanden.

Barnets Tarv Nu's Indsigelser fra tidligere høringssvar og fremsendte temahæfter 1, 2 og 3 "Forældreansvarsloven - Hvad blev der af Barnets Tarv?" fra Djøf's forlag bringes ligeledes i erindring.

På grund af de alvorlige forhold og krænkelser af retsstatsprincipper og konventioner retter vi samtidig hermed henvendelse til GREVIO, EU og diverse advokatsammenslutninger.

Med venlig hilsen på vegne af fagnetværket Barnets Tarv Nu

Pia Deleuran	og	Vivian Jørgensen
Advokat og mediator		Advokat og mediator

HENVISNINGER

1.

Link til kronik om lovens dynamik i Kristeligt Dagblad 5. marts 2007

Der er altid undtagelser fra hovedreglen:

Det aktuelle lovforslag om forældreansvar er en del af en retsudvikling inden for familieretten, som giver kvinder og børn, der lever i frygt for voldelige overgreb, umenneskelige vilkår

: <http://www.kristeligt-dagblad.dk/kronik/der-er-altid-undtagelser-fra-hovedreglen>

2.

Link til kronik i Politiken 4. august 2008 information om lovens dynamik - En skandale med konsekvenser for børnene

: <http://politiken.dk/debat/kroniken/ECE546671/en-skandale-med-konsekvenser-for-boernene/>

3.

Link til kronik i Politiken 25. august 2014 - Forældreansvarsloven nedbryder børn - fakta og myter om forældreansvarsloven med angivelser af fakta og myter og forslag til ny lov.

: <http://politiken.dk/debat/kroniken/ECE2375592/foraeldreansvarsloven-nedbryder-boern/>